

od krave po 1 gold., od teleta po 50 kr., od ovce po 66 kr., od koze po 25 kr., od kokoši po 10 kr., od petelina po 15 kr., od gosi po 33 kr., od race po 25 kr., od purana po 33 kr., od debelega prasca po 1 gold. 50 kr., od svinje po 1 gold., od malega prasca po 30 kr., od konja jahača po 1 gold. 66 kr., od kobile za plod po 1 gld. 20 kr., od čebelnega panja po 1 gld. 35 kr. itd. od vsake reči, ki je v hiši potrebna, vrh tega pa še od vsega poljskega pridelka tretjino spahiji in tretjino sultanu, tako da le tretjina ostane kmetu.

* *Krono cara Srbskega Dušana* je izoral nek kmet iz Prištine. Izdelana je iz čistega zlata, z dragocenimi kameni nakinčana in z napisi iz zgodovine Srbske. Belgradski meščan Danilo Živković jo je slučajno dobil v last in jo narodu Srbskemu ponuja za 9000 cekinov.

Zabavno berilo.

Iz sodnijskega življenja.

Po spominu skušenega starega pravnika.

Spisuje Jakob Aléšovec.

IV.

Policijski komisar.

(Dalje.)

Ker je Rihard Kravs še vedno tajil, mu povem tudi, kar se je z njegovo soprogo zgodilo. To ga res zeló pretrese, a ne omehči ga ne, da bi se vdal, marveč je dosleden v tajenji vsake, tudi najmanjše stvarice. Da bi natančno mu dokazal, da je on isti Kravs, sem bil poročil vse sodniji na D. in prosil, da bi poslala nekaj prič, ki so ga poznale še kot bukvovodjo. Čez pet dni pridejo priče, med njimi tudi še precej mlada, čedno, pa slabo oblečena ženska. Jaz jo prašam, kako je poznala Kravs?

„I, moj Bog“, mi odgovori, „če bi ga jaz ne poznala, kdo li bi ga? Saj sem njegova žena!“

„Vi njegova žena?“ se zavzamem jaz.

„Kaj pa! Čast sicer ni za me, a resnično je. Ko je na D. denar svojega gospoda do malega zneska zaigral —“

„Zaigral ga je?“

„Se ve da. Ko ga je zaigral pri kvartah, je pobegnil križem svet pustivši mene in otroka v revščini. Dete je potem umrlo, ker je mati preveč žalovala.“

„Uboga žena! Veste-li, da je zdaj drugič se oženil in vzel bogato Parižanko?“

„Zver divja!“ zakriči revica, „tak lump je? Kje je, da mu v obraz povem, kar mu gré! Dolgo sem že v sramoti in revščini živel, ker so mi vse pobrali, kar sem od njega imela. Zdaj nimam nobenega usmiljenja več ž njim.“

„Potrpite malo, bo kmalu tu“, rečem jaz, pozvonim in naročim jetničarju, da mi prižene Kravs.

Prizor, ki se je pričel, ko je Kravs vstopil, se ne dá popisati. Kakor tiger je planila prva žena va-nj in bi mu bila gotovo kožo in obleko strgala, ko bi je čuvaji ne bili prijeli in držali. Tudi vse druge priče, prejšnji gospodar njegov in več njegovih kolegov, vsi so ga prvi hip spoznali in tako je bilo brez dvoma dokazano, da je Rihard Kravs, to je tisti, ki je na D. svojega gospoda okradel in v T. mladega trgovca osleparil.

„Kaj rečete vi na to?“ ga ogovorim, ko so vsi v obraz mu povedali, kdo da je. „Ali boste še tajili?“

„Ne — ne, ne morem“, mu puhti iz ust. „Odpravite vse te ljudi iz sobe, potem — potem — bom govoril.“

Na povelje moje gredó razen sodnijskih prič in mojega pisarja vsi iz sobe in on jame težkih prs in potnega obraza pripovedovati:

„Res je, kar so ti pravili! Jaz sem Rihard Kravs in ona ženska je moja žena, katero sem vzel leto prej, predno sem iz D. pobegnil. Bežati sem moral, ker sem zaigral v enem tednu več ko 10.000 gold. tujega denarja v prepovedani igri „makao“. Ker si nisem vedel pomagati, pobral sem zadnji znesek v kasi — 80 gld. — in pobegnil sam ne vedé, kam. Tako sem se pripeljal dve postaji daleč od tu, tam stopil iz vlaka in prišel ponoči sem. Namen moj je bil, končati si življenje, ker sem tako vedel, da se pred sodnijo mi ne bo dolgo moč skrivati. Predno pa izpeljem ta sklep, stopim v kavarno L., da bi pil še črno kavo. Tu vidim več mladih ljudi, trgovcev itd., ki se nekaj menijo; pogovor mi ni bil razumljiv, vendar toliko se mi je zdelo, da govore o igri, kajti večkrat mi je vdarila beseda „makao“ na uho. Naenkrat se vzdignejo in gredó skoz stranska vrata vsi skup. Jaz se obrnem do nekega gosta, ki je tik mene sedel, in ga prašam, če gre ta družba igrat. Ta gospod, kateremu sem rekel, da sem popoten trgovec, mi pové, da je to posebna igralna družba, v katere sobo brez karte nihče ne more; dalje pristavi, da se ji danes ni treba bati policije, ker je novi komisar, ki je prišel prejšnji dan, gotovo še preveč truden potovanja.“

„Kar mi je ta gospod pravil, je zbudilo zopet željo do igre v meni. Nekoliko denarja sem imel in če bi bila sreča mi mila, bi morda pridobil si zopet toliko premoženja, da bi mogel na tuje pobegniti. Vstanem toraj in hočem iti za ono družbo skoz stranska vrata, pa oni gospod migne ter mi reče: „Brez karte ne boste mogli gori. Pa če imate veselje do igre, tu je karta. Jaz je ne mislim več rabiti.“ Poželjivo stegnem roko po karti in grem skozi vrata, potem po ozkih stopnicah gori, da pridem do nekega strežaja, kateremu pokažem karto. Na to mi odpre in jaz vstopim. Zapazil me menda nihče ni, ker je bilo vse v igro zamaknjeno. Jaz se približam in sežem v žep, da bi tudi kaj pristavljaj, pa zapazim, da še toliko denarja nimam, kolikor je tu najmanjša stava. Kako poželjivo sem gledal tu po mizi sem ter tje letajoče velike bankovce! Le en kup takih in meni je svet odprt. Pa kako li, ker še za eno stavo nisem imel dosti!“

(Kon. prih.)

Naši dopisi.

Novomesto 4. nov. (*V spomin svojega desetletnega obstanka*) napravi tukajšnja narodna čitalnica dne 14. novembra o priliki otvorenja prvega narodnega doma „besedo“ s sledečim programom: 1. Nagovor predsednikov. 2. „Naprej“ od Jenkota, poje moški zbor. 3. Slavnostni govor. 4. „Strune“ od Mašeka, poje moški zbor. 5. Deklamacija. 6. „Mili kraj“ od Nedveda, poje moški zbor. — Med posamesnimi točkami svira meščanska godba. — Po dovršenem programu ples. Začetek ob 7. uri zvečer. K tej besedi uljudno vabi

odbor.

Iz Postojne 1. nov. (*Spominek Hitzingerjev.*) Kakor drugod, je tudi pri nas lepa navada, da se današnji dan vsako leto gomile na pokopališču zaljšajo, z novimi venci obkladajo in brez števila lučic ti gori danes na tem pomenljivem kraju. Lepo vreme privabilo je obilo ljudstva na počivališče predragih. — Pa da se je ravno letos odličnega občinstva toliko sošlo na našem mirodvoru, bil je gotovo vzrok lepi, od podobarja g. Zajca narejeni spominek nepozabljivega dekana Hitzingerja, o katerem so že „Novice“ omenile, katerega videti je vse hotelo. Ko so bile dokončane navadne molitve na grobéh, podala se je duhovščina v kapelico na pokopa-

lišču, ki je bila vsa polna ljudstva, se vstopi pred spominek, in ko se oglasi veličastno koralno petje, katero mora vzlasti taki dan in o taki priliki človeku pretresti duha in osrčje, videlo se je vse ginjeno, oči vseh vprte v spominek in čulo zdihovanje, spremljajoče molitve duhovščine. Ker je pa kapelica zelo tesna, se je po dovršenem opraviilu zopet druga množica ljudi nagnjela vanjo in za to zopet druga in tako dalje, kajti vsaki je hotel videti Hitzingerja. — Tako ima velece-njeni rodoljub spominek, ž njim pa kapelica naša lep kinč; najkrasneji spominek pa, upamo, ima ranji v nebesih, katerega se je zaslužil z vsestransko marljivostjo svojo! Hvala pa, da učeni domoljub tudi tukaj ni ostal brez spodobnega spominka vnanjega, gre najprej pisatelju „Jezičnikovemu“, prof. J. Marnu, in potem ranjkega vrlemu prijatelju in častitelju dr. J. Bleiweisu, da je, komaj po oni knjižici opomnjen, že vložil done-sek svoj, nabiral druge, naročil delo, in ga v kratkem tudi dosegel, za kar bodi, kakor vsem darovalcem, tako še posebej omenjenima gospodoma dostojna hvala.

Iz Litijskega okraja 5. nov. — Da smo v Litijo za okrajnega glavarja dobili viteza Vestenecka, to je vaš list že povedal ob svojem času. Kako se pa ta gospod pri nas vède, tega dozda nihče ni poročal. To-liko vam na kratko danes le rečem, da zelo pogrešamo gosp. Pajka, skušenega moža, do katerega so kmetje veliko zaupanje imeli zato, ker se je dalo ž njim v mnogih zadevah prav po očetovsko pogovoriti. On je tudi mož, kateri se je vedno postave držal, če tudi včasih natančen in oster pri nas ni nikoli propagande delal za nemčurstvo. In čuda! ravno on, ki se je tudi pri gla-sovitih volitvah za kupčijsko zbornico postavnega reda držal in po županih razdelil volilne liste, — on, še močan in delaven, moral je nehoté umakniti se mla-demu vitezu Vestenecku, ki je pod ščitom pokoj-nega ministra Banhansa in deželnega predsednika viteza Widmanna priboril kupčijski zbornici nemčursko večino po beričih. Kmalu potem popel se je pl. Vesteneck na mesto okrajnega glavarja, kjer se kaže to, kar je v Ljubljani bil, ves podoben vitezu Premiersteinu, ki je tudi iz Ljubljane prišel za okrajnega glavarja v Lju-tomer na Štajarsko, in o katerem nekonfiscirani „Slov. Gospodar“ tako-le piše:

„Prejšnji okrajni glavar Haas je bil sicer nemčurn, ker kaj družega biti ni mogel, a spoznal je, da mora nekoliko prenehati, da mora malo paktirati tudi s Slo-veci, ako hoče kot uradnik vsaj nekaj ljudstvu kori-stiti. Tako je pripoznal, da je poleg njega v Ljutomeru tudi še druga veljavna oseba, namreč naš mnogozaslužni narodnjak, gosp. Ivan Kukovec, in da je poleg nem-čurske stranke še močnejša slovenska stranka. Kratko rečeno, pod prejšnjim glavarjem smo še izhajali z na-šimi nasprotniki, a pod sedanjim to ni mogoče. Vitez Premierstein, ki smo ga dobili iz Kranjskega, je strašen nasprotnik naš in odločen privrženec nem-škutarjev, zato je marljivo in poslužno orodje sedanjih ponemčevalcev. Prvo delo, ko je došel v Ljutomer, bilo je učitelje za nemčursko stranko pridobivljati; skušal je iz dobra, skušal je iz ostra, a vse ni poma-galo nič. Naposled je skušal s tožbami pri sodniji, kjer se je pa še največ opekel. Brezvspešno delo ga je na-peljalo na drugo početje. Dobro vedoč, da narodna šolska svetovalstva tudi narodne šole in narodne učitelje imeti hočejo, začel je za preustroj teh delovati. Slo-venskim občinam je odgovarjal, toliko zastopnikov iz sebe voliti, kolikor jih ima nemčurski trg. Cvenča-nom je hotel enega zastopnika vzeti. Pri volitvi v krajni šolski svet je dovolil svojemu pisacu tako rogovilstvo, kakoršno se nikdar služečemu c. kr. diurnistu ne spo-dobi. Kandidat nemčurske stranke v Strojčivasi, ki

dela vse brezskrbno pod njegovim varstvom, bil je tak možicelj, ki je kmetom obetal, da bo šolo (sedaj braz-redno) na 2razredno znižal, da bo vse „babe“ (učiteljice) odpravil itd. S pomočjo nemčurjev, ki so v zvezi s c. k. glavarjem, bil je tak šolsk svetovalec res izvoljen: Lukman, posestnik v Strojčivasi. Toda s tem še pl. Premierstein ni zadovoljen. Národno stranko hoče na vsak način posekati in najprvič jej hoče pri šolstvu ves vpliv odvzeti. Gosp. Kukovcu, ki je duša v naših šolskih svetih, ki se žrtvuje za šol-stvo, ki je šolo pri nas razširil in ki je ravno na tem, da bi se šolsko poslopje sezidalo, temu toliko zasluže-nemu možu hoče Premierstein ves postavni vpliv pri šolstvu vzeti! Pripovedovalo se mi je, da ga je okrajni šolski svet na novo izvolil za krajnega šol-skega nadzornika, a okrajni glavar je to enoglasno volitev ustavil s tem izgovorom, da gosp. Kukovec ni prijatelj — nemščini in predober prijatelj učiteljev! To zadevo bo tedaj še le deželni šolski svet rešil. Glavar sam je pa boje hotel najbolj zagriže-nega nemškutarja videti v krajnem šolskem svetu, namreč dr. Rossitscha. Brez Kukovca, misli Premierstein, bode krajni šolski svet v to privolil, da se kam drugam prestavi narodni učitelj g. Lapajne, in da pridejo po-tem sami nemčurski učitelji v Ljutomer. Mogoče, da se vse to in še kaj več posreči temu gospodu, al s tem naš slovenski narod ne bo zatrt. Zapomnite si, gospod Premierstein in vi nemškutarji, da ne bode te tega dosegli, da bi naši domoljubi roke križem držali in lepo mirno molčali. Naši domoljubi in naši kmetje bodo tem bolj za vzbujo naroda delovali, čem več za-preke jim delate.“

Pod ministrom Bachom je bilo toliko Kranjcev hudih germanizatorjev na Hrvaško poslano, da — če-ravno smo Kranjci bili brez krivde — so nam Hrvatje prideli takrat psovko: „prokleti Kranjac“. Mar se je zdaj na drugo stran povrnila Bachova doba? Prem-stein in Vesteneck bila bi moža za to.

Iz Ljubljane. — Mi po deželi ne moremo nič kaj prav vedeti, kaj se na Dunaji za prepahi godí med ministerstvom in pa ustavoversko stranko državnega zbora. Verjeti tedaj moramo le, kar časniki pišejo o tem, vzlasti taki, ki svoja poročila zajemajo iz virov nemških ustavovercev. Že več časa pa ti časniki in posebno „Augsb. Allg. Zeitg.“ in „Schles. Ztg.“ to-žijo, da se „ustavoversko podnebje oblači“, — da med ustavoversko stranko in med ministerstvom, ki se je porodilo iz te stranke, ni več edinosti in harmo-nije in da ministerstvo razdira to harmonijo. Naše finance in sploh gospodarske zadeve od dne do dne bolj hirajo; tū je temeljite pomoči treba, a ravno o tem — pravi „Augsb. Allg.“ — gredó misli ministerstva in ustavo-verske stranke hudo navskriž, od gospodarskih vprašanj pa se ne dá ločiti politično vprašanje. Kako se tedaj o tacih okoliščinah more ta stvar ugodno rešiti! In še drugo, kar temne oblake dela na ustavoverskem horizontu, so prihodnje razprave z Ogersko. Tam so se glavne stranke zložile in edine bodo v Peštanskem zboru borbo začele proti „Cislajtániji“. Kako se bode sedanja Dunajska vlada izkopala iz vseh teh zadreg, tega mi ne vemo — pravi „Politik“ — ker nam ni znano, ali je res, kar vnanji nemški časniki trdijo, da ustavoverska stranka hoče slovó dati Auerspergovemu ministerstvu. Kdo neki izmed ustavoverskih matadorjev pa bode, ker naša državno-pravna (federalistična) stranka ne bode hotela zavoženega vozá izvleči, kamth ga ona ni zavozila, rešitelj ustavoverske stranke iz zo-zadreg? Ali vrli Giskra ali ljubeznjivi Herbst? ali celó morebiti Skene, ki s hlačami oskrbuje armuopé ali Znojemski Demosten Fux, ki hoče armade-j? V

šati v Evropi? ali celó dr. Schrank, ki z glavo v steno buta? Vsakako bo ustavoverska stranka, da od strani sedanje ministerstvo, sive lase dobila pri tem, da izmed „velikih“ svojih mož izbere si drugo ministerstvo; storilo bode pa to, kakor je podoba, „na blagor domovine“ po — svoji glavi! Mi bomo mirno gledali „ihrer Liebe Mühe“.

— (Iz seje deželnega odbora 6. novembra.) Z ozirom na vedno večje število blaznih, ki prihajajo v deželno norišnico in gledé na poročilo primarija dr. K. Bleiweisa o tujih bolnišnicah za blazne je deželni odbor sklenil, da se odmeri nova deželna norišnica za 200 bolnikov ter da primarij dr. K. Bleiweis in deželni inženir Vičel po tem stavbeni program osnujeta. — Pogorelcem v Veliki vasi pri Krškem se je dovolilo 600 gold. podpore iz deželnega zaklada. — Prošnje občin Kostel, Radenice in Mozel za povračilo stroškov za vojaški kordon na Hrvaški meji zoper živinsko kugo izročé se deželni vladi zarad povračila teh stroškov iz državnega zaklada po določbi §. 33. državne postave od 29. junija l. 1868 za zatiranje goveje kuge. — Predlogu pomnoženega krajnega šolskega sveta, da se učiteljska služba na novi ljudski šoli v Suhorju podeli sedanjemu učitelju Kristijanu Engelmannu v Mirni, se pritrdi. — V službo adjunkta na deželni sadjevin vinorejski šoli na Slapu se vsled izstopa Jožefa Kristana namesti bivši učitelj gozdarske šole v Šneperku Franjo Žepič. — Dopis deželne vlade, da je deželni stavbeni red zadobil cesarjevo potrjenje, vzame se na znanje ter se sklene, da se ta nova postava razun v deželnem zakoniku izdá še posebej v 500 iztisih.

— (Odbor Matice slovenske) ima 17. dne t. m. ob 4. uri popoldne sejo, v kateri bodo sledeče obravnavale: 1. Prebere in potrdi se zapisnik 34. odborove skupščine. 2. Poročilo o odborovem delovanju od poslednje skupščine 15. julija t. l. 3. Račun in proračun, ki ju odbor predloži 11. občnemu zboru. 4. Določi se dan 11. občnega zbora. 5. Posamesnih odbornikov nasveti.

— (Grozovite kužne vratne bolezni „difteritis“) še ni konca ne kraja na Kranjskem. V vasi „Velika Ševnica“ v Trebanskem okraju je od 1. novembra umrlo 5 otrok, v eni sami hiši 4. Naj bi naši ljudje si to posebno zapomnili, da ni skoro nobene tako strupene kužne bolezni kakor je ta, in da prva potreba je to, zdrave hipoma in strogo ločiti od bolnika. To velja od otrok in starejih ljudi.

— (Miroslavu Hubmajerju na čast), ki se je povrnil iz bojišča na Turškem, napravijo danes zvečer narodnjaki banket.

— (Izglednega ljudskega učitelja nove dôle) kaže nam dopisnik od „Sorinih bregov“ v 130. listu „Slovenca“, ki pripoveduje, da sta se učitelja v šoli stepla, ter dostavlja, da začetnik te „affaire“ bil je učitelj, ki hoče biti glavni učitelj in „leiter“ 4razredne šole — v Škofji Loki. Srečna šola! ki ima dobiti tacega „leiterja“! Fantom bode kar izgled, kako naj se — pretepajo. In ta učitelj je neki ves po volji nove šole!

— (Kaj ima biti tako imenovana mestna godba), ki jo snujejo feuerwehrrari, to kaže že odbor, ki se je, razen dveh narodnjakov, po milosti privzetih, sestavil iz samih nemškutarjev. Narodni mestjani pač ne morejo podpirati godbe, ki bode svirala: „die Wacht am Rhein“, „was ist des Deutschen Vaterland“ itd. Kako nepoboljšljiva pa je nemčurska koterija in kako divja brez vse omike, to je kazala undanja knajpa tukajšnih požarnikov v gostilnici pri „Slonu“, ki še dr. Coste v grobu pri miru ne pušča.

— (Zarad zaseženega „Slovenca“ št. 111) je bila na pritožbo urednika g. Aleševca 4. dne t. m. pred de-

želno sodnijo v Ljubljani javna razprava pod predsedstvom dež. sodn. nadsvetnika gosp. Kapreca. Gosp. Alešovec je krepko zagovarjal list in slovensko časnikarstvo. Iz daljega njegovega zagovora posnamemo le nekatere tehtnejše točke. „Čudno se mora zdeti vsakemu — blizo tako je začel — kako se zadnja leta preganjajo in zasegajo listi, ki zastopajo slovensko stranko, katera spada k stranki državnopravne opozicije. Ta stranka je upravičena v Avstriji, kakor vsaka druga, zastopniki njeni imajo sedeže tudi v državnem zboru. Razume se po takem samo po sebi, ker stranka ta spodbija načela tako imenovanih ustavovercev, ki se pri nas „nemškutarji“ imenujejo, da morajo tudi njeni časniki v tem smislu delati, toraj različni biti od nasprotnih časnikov. Po postavi je obojim zagotovljena enaka svoboda. Kako pa se ta postava spolnuje! Nemški listi pišejo pri nas proti nam, kar in kakor se jim ljubi, a vendar ni bil še ne eden zasežen, slovenskim pa ni tedna več brez konfiskacije. Ta prikazen mora človeka res nehoté pripeljati do misli, da vlada pri nas dvojna mera: da se naši listi beró z drobnogledom, nemčurski pa z okajenimi očali.“ — Loteč se zagovarjanja zaseženih „Slov.“ člankov nadaljuje gosp. Alešovec: „Prvi zaseženih člankov, „Ljubljanske čenče“, se mi zdi ravno tako malo nevaren javnemu miru, kakor na pr. telegrafčni kurzi ali žitne cene. Že oblika njegova mora vtrditi to misel. „Čenče“ — to je napis, pod katerim bo človek tako malo kaj resnega iskal, kakor v kaki maškeradi. Edini stavek, ki trdi, da državni pravdnik in gosp. Abčin zasegata le slovenske liste, se nahaja v njem, nad katerim se državno pravdnništvo spodtika, češ, da je za gori omenjena gospoda razžaljiv. Mogoče; al kaj more pisatelj tega stavka za to? Ali ni po vsem resničen? ali sta že kak nemšk list zaségla? Ko bi se trdilo nasprotno, namreč da zasegata memo slovenskih tudi nemške liste, — to — to bila bi laž, in gosp. Abčin in državni pravdnik bi imela dobre vzroke pritožiti se. Da jima pa za to njuno ljubezen ne bomo hvale peli, marveč kaj družega rekli, je tem več upravičeno, če se pomisli, kako se slovenskim časnikom godí in kar so med drugim skusile tudi „Novice“, dvakrat v enem listu zasežene. Meni se toraj zdi, da „Slov.“ nedolžni članek ne more kaliti javnega miru; prej ga kalí naša cenzura, ker pridržuje tako pogosto liste za-se, da ne pridejo naročnikom v roke; s tem pa se vzbuja gotovo nevolja in nemir bolj, ko po naših časnikih, kajti mi pišemo za naročnike, ne pa za cenzuro. — Drugi članek: dopis iz Selc, ki se nanaša na dogodbu, povedane v nekem nezaseženem prejšnjem listu, žali po mislih državnega pravdníštva okrajnega glavarja Kranjskega, gosp. Derbiča. Zakaj? Zato, ker se mu daje priimek „paša“. To izvem še le iz ust gosp. državnega pravdnika. Ali je pa priimek „paša“ razžaljiv? „Paša“ je na Turškem politična državna stopinja, gotovo ne nižja od okrajnega glavarja, in gosp. Derbič gotovo ne bi branil se postati paša, zlasti, ker je ognjen privrženec one stranke, ki dandanes tako očitno s Turki drži in izmed katere bi se nobeden ne branil biti paša. Da pa naša stranka gosp. Derbiča po svojem političnem delovanju nikakor ne spoštuje, za to imamo tehtne vzroke, kajti ko sodnijske preiskave zarad dogodb pri volitvah za kupčijsko zbornico ne bi bile ustavljene, bile bi se o njem lepe reči iz Trate izvedele. Vse drugo, kar se v dopisu nahaja, je v jedru resnično. Osoljeno pa je zato bolj, ker moramo mi Slovenci sploh glasneje upiti in močnejše trkati, pa nas še ne slišijo. Zato pa še ne razsajamo in ne delamo škandalov.“ — Tako in enako je zagovarjal gosp. Alešovec „Slovenca“ ne sicer kot govornik Demostenes, a z ono neprestrašenostjo, ki jo

dá človeku notranje prepričanje in dobra vest. Sodnija je tudi spoznala, da ima, kar se tiče prvega članka, prav; zavrгла je tedaj razsodbo prvega sodišča ter zasege ni potrdila. O drugem članku je pa vendar-le potrdila zasego in razsodbo prvega sodišča. — Gospodu Kaprecu gre hvala, da je vodil obravnavo popolnoma nepristransko in v slovenskem jeziku, državni pravdnik gosp. Perše pa je v slovenski obravnavi slovenskega časnika govoril — nemški.

— (*Slovensko gledišče.*) Včerajšnja predstava vesele igre „Ženska borba“ je bila po vsem izgledna. Skoro bi bili v zadregi, ko bi morali razsojati, kateremu izmed igralcev gre prva hvala. Gledišče je bilo dokaj polno, občinstvo z vsem zadovoljeno. — Prihodnji ponedeljek bomo slišali prvokrat veselo igro „Streharja“, v kateri bo imel glavno nalogo gosp. Kajzel, ki bo tudi kuplete pel.

— (*Zasežen*) je bil včerajšnji „Slovenec“ zaradi dopisa z Dolenskega in zaradi kratkega po „Graničarju“ posnetega članka o Srbiji.

Novičar iz domačih in ptujih dežel.

Iz Dunaja. — Zbornica poslancev je dovršila razprave o žandarmerijski postavi. — Glasoviti Wildauerjev šolski predlog še ni prišel v obravnavo; kar se zadnji čas sliši, daje ministerstvu upanje, da se bode vendar srečno izvilo iz klešč, v katere ga je izprva nameravala spraviti lastna njegova stranka.

— „Reform“ govori v 43. listu o obravnavah državnega zbora in gledé na povišanje neposrednih davkov, ki jih finančni minister obeta, pravi: „Posredni (indirektni) davki“ nazadnje vendar drugzega nič niso kakor neposredni (direktni). Če greš vrček piva pit, pa ga moraš zavoljo povikšanega posrednega (užitnega) davka dražje plačati, je to ravno to, kakor da moreš od svoje hiše ali od svoje obrtnije plačevati. Posrednost je le to, da to, kar moraš za vrček piva več plačati, ne neseš naravnost ali neposredno v davkarijo, ampak ta davek odrajaš krčmarju, krčmar ga odraja pivarju in pivar ga nese davkariji. Čeravno je tedaj ta davek šel iz roke v roko, je ga vendar pivec naravnost iz svojega žepa plačal davkariji. Finančni minister de Pretis je bistra glava. Ker vidi, da se petroleja veliko počge, to olje pa ni še z davkom obloženo, naložil mu bode vprihodnje davek. Ker dobra mati zemlja tega olja sila veliko človeštvu daje, se zaradi davka to olje ne bode zelo podražilo, ljudstvo pa vendar vpraša: „kaj v novi svobodni Avstriji prav nič ne sme dober kup biti?“

— Nova „Presse“ potrjuje, da stališče, na katero se je zadnji čas ustavila Rusija, ni naredilo veselega vtisa na Dunaji.

— „Nar. Gazeta“ zaznamova govorico, da Poljski minister Zemialkowski postane predsednik ali pa podpredsednik na novo ustanovljene upravne sodnije.

— „Politiki“ se iz Dunaja telegrafuje, da ni res, da bi bili Ruska in Nemška vlada dali Avstrijski vladi nalog, naj (Andrassy) izdela načrt, kaj naj bi se od Turčije zahtevalo, da ustajniki dobijo gotovo poroštvo vladnega predrugačenja v Hercegovini in Bosni. Ruski „Golos“ piše, da je Rusijo trdna volja, da se Hercegovina in Bosna kmalu rešite nadlog.

Hrvaško. Iz Zagreba. — Deželni zbor zopet praznuje; polovica Hrvaških zastopnikov je šla v Pešt, kjer je začel državni zbor, druga polovica pa se podá domú, da premišljava kratek čas domačega zborovanja. Deželni

zbori takraj in unkraj Litave so pač prave sirote, komaj se zberó, pa že se jim napové, da je le malo časa določena za njihove pôsle!

— Škof Strossmayer se je podal na Laško, da zaradi bolehnosti v gorkejem podnebju preživi zimski čas. Naj bi mu vreme milo bilo!

Ogersko. Iz Budapešta. — 4. dne t. m. se je začel zopet državni zbor. Novo ministerstvo se je zboru predstavilo in njega predsednik Koloman Tisza je razvil politiko svojo, med drugim rekši, da vlada ni nikdar obetala čudežev; nikdar ni obetala, da bode hipoma ozdravila nadloge, a da počasi hoče to storiti. — To pač ves svet vé, ki pozná mršavi stan Magjarov.

Iz Turškega bojišča. Zavoljo pogostih zaseg, ki zadevajo slovenske liste posebno zaradi poročil o ustaji, je težko izpolniti to predalo z vsem, kar iz juga zvemo. Zato moremo le ob kratkem in splošno poročati, da ustaja nikakor ne miruje, čeravno so boji bolj redki tudi v Hercegovini. Vodje ustajnikov nameravajo zdaj sestaviti izmed sebe narodno vlado, Ljubibratič je bil v tej zadevi uni dan na Cetinjah. Črnogorskemu knezu je Ruski car poslal z lastnoročnim pismom 30.000 rubljev za ranjence in pribegle. Ljubibratič prijavlja v Tržaškem listu „Cittadino“, da s Srbskim odvetnikom Kosto Grujićem ni v nobeni zvezi več ter da ta tudi ni več v nobeni dotiki ne z ustajo, ne z vodji. — Garibaldi je poslal nekemu prijatelju v Trst pismo, v katerem pravi, da, ko bi ostal le eden ustajnik še, se mu mora pomagati, ter da junaštvo Črnogorskih sokolov občuduje ves svet. Izreče tudi nado, da bo Ljubibratič vstrajal do pomladi. — „Augsb. Allg. Ztg.“ poroča, da so Evropske velike oblasti pozvale Avstrijsko vlado, naj ona izdela načrt, kako bi Turčija poroštvo dala, da bo vpeljala reforme in preuredbe, kakoršnih je treba, da se raji napravi prenesljivo stanje. Grof Andrassy bo pri tem imel priliko pokazati, ali je kos temu delu ali ne. Do zdaj — to je občno mnenje zunaj — je on za Avstrijo že veliko zamudil. To novico potrjuje tudi Dunajska „N. Fr. Pr.“ in dostavlja z nekakim ponosom, da večkrat že ste Nemčija in Rusija inicijativo v kaki reči prepustili Avstriji. „Obzor pa temu pristavlja, da Andrassy mora biti jako velik diplomat, ker do zdaj ne eden predlog njegov ni imel nikakoršnega za Avstrijo posebno srečnega vspeha. — Ruski general Ignatiev je pri velikem veziru odločno kazal nezadovoljstvo Ruske vlade zaradi tega, da Turčija z reformami še vedno cinca. — Srbska skupščina je odložena do 30. t. m. Pri ženitvi knezevi Črnogorski knez zato ni bil zastopan, ker mu ni došlo z Beligrada nobeno naznanilo o zaroki, ne povabilo k svatbi. Vrednik „Graničara“ se je zavoljo svojih člankov o Srbiji tako zameril Srbski vladi, da ne sme v Beligrad.

Žitna cena

v Ljubljani 10. novembra 1875.

Vagán v novem denarji: pšenice domače 5 fl. 20. — banaška 5 fl. 31. — turšice 3 fl. — soršice 4 fl. 10. — rži 3 fl. 10. — ječmena 2 fl. 50. — prosa 2 fl. 40. — ajde 3 fl. — — ovsa 1 fl. 90. — Krompir 1 fl. 70.

Kursi na Dunaji 10. novembra.

5% metaliki 69 fl. 40 kr.
Narodno posojilo 73 fl. 90 kr.

Ažijo srebra 104 fl. 95 kr.
Napoleonori 9 fl. 11 kr.